

Vergaderjaar 2023–2024

29 697

Gebiedsgerichte economische perspectieven en Regionaal Economisch Beleid

Nr. 143

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 maart 2024

Tijdens het commissiedebat «Elke regio telt!» op 25 oktober jl. (Kamerstuk 29 697, nr. 140) heeft het lid Koekkoek (VOLT) vragen gesteld over een Europees voorstel over grensbelemmeringen, de grensoverschrijdende arbeidsmarkt en over erkenning van diploma's. Ik heb destijds toegezegd daar schriftelijk op terug te komen. Hieronder treft u de vragen voorzien van mijn reactie die in afstemming met de Ministeries van EZK, SZW, OCW en FIN tot stand zijn gekomen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
H.M. de Jonge

Hoe kijkt u aan tegen het Europese voorstel ten aanzien van het Europese grensmechanisme, om juridische en administratieve belemmeringen weg te nemen?

Het voorstel over de aanpak van grensbelemmeringen in de grensregio's aan de binnengrenzen van de EU is op 13 december 2023 gepubliceerd. In het algemeen ben ik erg positief als de Commissie voorstellen doet waarmee onrechtvaardige grensbelemmeringen kunnen worden aangepakt. Dat is immers ook al enkele jaren een speerpunt van dit kabinet¹. Uw Kamer heeft op 9 februari 2024 een brief met een Beoordeling Nieuw Commissievoorstel (BNC) fiche ontvangen waar in het standpunt van de regering over het uitgebrachte commissievoorstel staat beschreven².

Op welke manier zal het overleg plaatsvinden om in regio's aan de grens van een halve arbeidsmarkt weer een hele te maken?

De arbeidsmarkt kent veel vraagstukken die regionaal worden opgepakt, omdat daar maatwerk geleverd kan en moet worden, in overleg met werkgevers, werknemers en onderwijsinstellingen. In de grensregio's is het juist belangrijk dat deze partijen elkaar ook grensoverschrijdend weten te vinden. Voor de specifieke uitdagingen in grensregio's zijn de afgelopen jaren verschillende structuren opgezet. Zo zijn er in de grensregio's grensinformatiepunten beschikbaar die mensen informeren over werken, wonen en studeren over de grens. Ook de dienstverlening in relatie tot arbeidsbemiddeling is in diverse grensregio's grensoverschrijdend ingericht door het EURES-netwerk, in samenwerking met de partners uit de buurlanden.

Ook zijn er in de Regio Deal Zuidoost-Drenthe, een samenwerking tussen vijf gemeenten, twee provincies en het Rijk, projecten gestart met het doel om de grensoverschrijdende arbeidsmarkt te bevorderen. Zoals het project New Jobportunities 2.0, waar een talentvolle groep Nuggers (niet-uitkeringsgerechtigden) wordt ondersteund om weer aan het werk te gaan op de arbeidsmarkt in Duitsland en/of Nederland. Vanuit de behoefte van werkgevers uit o.a. de maakindustrie, de zorgsector en de ICT-branche, wordt ingezet op de toetreding van 100 herintreders op de arbeidsmarkt.

Voor specifieke vragen over sociale zekerheid of fiscaliteit zijn respectievelijk het bureau Belgische en Duitse Zaken en het team grensoverschrijdend werken en ondernemen (GWO), ingericht. Daarnaast spreken de Minister van SZW en de Staatssecretaris van Financiën, zowel bilateraal met hun Duitse en Belgische collega's, maar ook in EU of Benelux-verband, over actuele vraagstukken rondom grensarbeid. Daar wordt Uw Kamer met enige regelmaat over geïnformeerd. Een mooi resultaat van Europese samenwerking is de totstandkoming van een kaderovereenkomst op het gebied van sociale zekerheid om thuiswerken te faciliteren voor grenswerkers. De Minister van SZW heeft er in Brussel op aangedrongen dat hybride werken ook toegankelijk moet zijn voor grenswerkers en het is goed om te zien dat dit heeft geresulteerd in concrete afspraken³. De kaderovereenkomst zorgt ervoor dat een grenswerker tot 50% kan (thuis)werken vanuit zijn woonland zonder daar sociaal verzekerd te raken. De Staatssecretaris van Financiën heeft op 11 december 2023 een brief over de bilaterale en multilaterale fiscale

¹ Kamerstuk 32 851, nr. 78.

² Kamerstuk 22 112, nr. 3886.

³ Kamerstuk 26 834, nr. 57.

ontwikkelingen rondom grenswerkers naar Uw Kamer gestuurd⁴. Tot slot faciliteert het Ministerie van BZK samen met NRW jaarlijks een grensland-conferentie waarin de grensoverschrijdende arbeidsmarkt ook een thema is.

In Benelux-verband komen ministeries uit de Benelux-landen en NRW, jaarlijks bijeen om ontwikkelingen, uitdagingen en knelpunten te bespreken op het gebied van de grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit. Dit gebeurt op basis van informatie verkregen uit een jaarlijkse consultatie van lokale en provinciale overheden uit de grensgebieden, werkgevers- en werknemersorganisaties en uitvoeringsinstanties.

Hoe gaan we ervoor zorgen dat diploma's grens overstijgend erkend wordt en dat grenswerkers zich makkelijker kunnen aanmelden in NL?

Op dit moment worden diploma's (kwalificaties) in veel gevallen al grens overstijgend erkend binnen de EU. Zo geldt dat diploma's binnen het hoger onderwijs automatisch, op basis van de Erkenningsconventie, erkend worden waardoor Europese studenten een (vervolg)opleiding kunnen volgen in een andere lidstaat. Ten aanzien van werkenden (bijvoorbeeld grenswerkers) wordt er binnen de EU onderscheid gemaakt tussen gereguleerde beroepen en niet-gereguleerde beroepen. Voor gereguleerde beroepen (zoals bijvoorbeeld verpleegkundigen, advocaten, elektriciens en ingenieurs) geldt op basis van Europese regelgeving⁵ dat een aanvraag tot erkenning van een diploma binnen drie maanden moet worden behandeld door de ontvangende lidstaat. Op basis van dezelfde regelgeving wordt een beperkt aantal diploma's automatisch erkend, bijvoorbeeld met betrekking tot het beroep van apotheker. Veruit de meeste beroepen zijn niet gereguleerd en in die gevallen wordt zelden een (gewaardeerd) diploma vereist. Voor die beroepen wordt verondersteld dat de werkgever het best kan beoordelen wie afdoende vaardigheden bezit om een vacature te vervullen. Werkgevers, maar ook professionals binnen de EU kunnen advies vragen bij SBB en Nuffic om hun diploma's uit het MBO en het HBO te waarderen. Tevens kunnen zij de website www.government.nl bezoeken waarop de meest belangrijke informatie is verzameld over zaken als diplomaerkenning, de benodigde documenten en procedures.

Het vrij verkeer van personen binnen de EU houdt onder andere in dat er geen aanmelding nodig is voor grenswerkers. Wat er allemaal komt kijken bij werken of wonen in een ander land is afhankelijk van ieders persoonlijke situatie. Meer informatie is te vinden op: <https://www.grensinfo.nl/nl/>. Ook kan er een persoonlijke afspraak gemaakt worden bij de verschillende locaties van grensinformatiepunten langs de grens met Duitsland en België.

⁴ Kamerstuk 25 087, nr. 325.

⁵ Richtlijn 2005/36/EG.